

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN TEKNOLOJİ KULLANIM, MUTLULUK VE MOBİL ÖĞRENME HAZIR BULUNUŞLUK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF HIGH SCHOOL STUDENTS' LEVELS OF TECHNOLOGY USE, HAPPINESS AND MOBILE LEARNING READINESS LEVELS

Bayram GÖKBULUT¹ - Fatma KILIÇ²

Öz

Bu çalışma ile öğrencilerinin teknoloji kullanım, mutluluk ve mobil öğrenme hazır bulunuşluk düzeyleri arasındaki ilişki ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışma 2020-2021 akademik yılında, Batı Karadeniz Bölgesi'nde yer alan bir ilde yürütülmüştür. Araştırmaya 683 lise öğrencisi katılmıştır. Verilerin toplanmasında "Mobil Öğrenme Hazırbulunuşluk Ölçeği", "Teknoloji Kullanım Ölçeği" ve "Oxford Mutluluk Ölçeği" olmak üzere üç adet ölçek kullanılmıştır. Ölçeklerden elde edilen veriler ile lise öğrencilerinin teknoloji kullanım, mutluluk ve mobil öğrenme hazır bulunuşluk düzeyleri arasındaki ilişki ile cinsiyet, okul türü, sınıf ve internet kullanım süreleri arasındaki farklar araştırılmıştır. Araştırma sonunda, "Mobil Öğrenme Hazırbulunuşluk Ölçeği" alt faktörü olan öz-yeterlik, mutluluk ve teknoloji kullanımı ile cinsiyet faktörü arasında erkekler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Teknoloji kullanım, mutluluk ve mobil öğrenme hazır bulunuşluk düzeyleri ile okul türü ve sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Teknoloji kullanım ve mobil öğrenme hazır bulunuşluk düzeyleri ile internet kullanım süresi arasında anlamlı farka rastlanmıştır. Günlük 3-7 saat ve üzeri internet kullanan öğrencilerin Teknoloji Kullanım ve Mobil Öğrenme Hazırbulunuşluk düzeyleri, günlük 0-2 saat arasında olan öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Lise öğrencilerinin teknoloji kullanım, mutluluk ve mobil öğrenme hazır bulunuşluk düzeyleri arasındaki orta düzey pozitif yönlü bir ilişkiye rastlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji kullanım, mobil öğrenme, mutluluk

Abstract

In this study investigated the relationship between students' technology use, happiness and mobile learning readiness levels. The study was carried out in a province in the Western Black Sea Region in the academic year of 2020-2021. 683 high school students participated in the study. Three scales were used to collect the data: "Mobile Learning Readiness Scale", "Technology Utilization Scale" and "Oxford Happiness Scale". The data obtained from these scales were studied for the correlation among the technological use, happiness and mobile learning readiness levels of high school students according to gender, school type, class and internet usage time. At the end of the study, a significant difference in favor of boys was found between the sub-factor of "Mobile Learning Readiness Scale" - self-sufficiency, happiness and use of technology and the gender factor. There was no significant difference between the levels of readiness of technology use, happiness and mobile learning and the variables of school type and class. There was a significant difference between technology usage and mobile learning readiness and Internet usage time. Students who use the Internet daily for 3-7 hours and above have a higher level of technological and mobile learning readiness than students who use between 0-2 hours per day. There was a moderately positive relationship among the technology use, happiness and mobile learning readiness of high school students.

Keywords: Technology use, mobile learning, happiness

¹Doç.Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, bayramgokbulut@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-7218-5900

² Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı fatmaa.akar@gmail.com, Orcid: 0000-0003-2814-8464

Makale Türü: Araştırma Makalesi – Geliş Tarihi: 14.02.2022 – Kabul Tarihi: 20.03.2022

DOI:10.17755/esosder.1073448

Atıf için: *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2022;21(83): 1225-1243

Etik Kurul İzni: Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu tarafından 30/03/2021 tarihinde kabul edilmiştir.

1. GİRİŞ

Tüm dünyada ülkeler arasındaki fiziki sınırların kalkarak bilgi iletişim teknolojilerinin (BİT) hızlı bir şekilde yaygınlaşmasında büyük önem sahip internet, iş, alışveriş, sosyal ilişkiler, sağlık ve eğitim gibi pek çok alanın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) hane halkı internet kullanımı verilerine göre, 16-74 yaş aralığında internet kullanan kişi sayısı 2020 yılında %79,0 iken 2021 yılında bu oran %82,6'ya, internet olan hane sayısı ise 2021 yılı itibari ile %92'ye, yükselmiştir (TÜİK, 2021). Türkiye'nin dijital verilerinin de yer aldığı uluslararası raporuna göre ülkemizde internet kullanıcı sayısı 65,80 milyon kişi ile %77,7'ye, mobil internet kullanıcı sayısı 76,89 milyon ile %90,8'e ulaşmıştır. Günlük internette geçirilen süre ise ortalama 7 Saat 57 dakika, sosyal medyada geçirilen süre ise 2 saat 57 dakikaya ulaştığı belirtilmektedir (We Are Social, 2021). İnternet ve BİT alanındaki hızlı gelişmeler her alanda olduğu gibi eğitim alanında etkisini göstererek öğrenme faaliyetlerini e-öğrenme şekline dönüştürmeye başlamıştır. Senkron ya da asenkron olarak bilgisayar, interneti veya intraneti kullanarak kişilerin öğrenmelerinin desteklenmesi olarak tanımlanan e-öğrenme (Clark & Mayer (2008), eğitim alanının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. E-öğrenmenin bir alt kavramı olarak tanımlayabileceğimiz mobil öğrenme kavramının ortaya çıkmasında ise mobil telefonlar ve gelişmiş özellikleri etkili olmuştur.

Mobil öğrenme kavramı ile ilgili olarak her yerde öğrenme, her zaman her yerde öğrenme, elde öğrenme gibi tanımlamaların yapıldığı gibi, öğretme ve öğrenmeyi desteklemek için mobil cihazları kullanma yeteneği olarak da tanımlanmaktadır (Mehdipour, & Zerehkafi, 2013). Topaloğlu (2020) mobil öğrenmeyi; öğrenme arzusu taşıyan, bir yere bağımlı kalmadan işe odaklanmayı seven kişilerin zaman ve mekândan bağımsız öğrenme deneyimi olarak tanımlamıştır. Mobil öğrenme kavramı ile ilgili pek çok tanımlamalar yapılmış olmasına rağmen, mobil teknolojilerde yaşanan gelişmelere bağlı olarak bu tanımlamalar geçerliliğini kısa sürede yitirebilmektedir (Bozkurt, 2015). Mobil öğrenme e-öğrenmenin içerisinde yer alan, avuç içinde taşınabilen (cep telefonları, akıllı telefonlar, PDA, taşınabilir bilgisayarlar) cihazların vermiş olduğu eğitim hizmeti olarak tanımlanabilir (Traxler, 2005). Mobil telefonlar gelişmiş özellikleri sayesinde masaüstü bilgisayar ile yapılabilen iş ve işlemleri yapma özellikleri bulunmaktadır (Alfawareh & Jusoh, 2014; Thomée, Härenstam & Hagberg, 2011). Mobil öğrenmede kullanılan ve taşınabilir özelliklere sahip dijital asistanlar, cep telefonları, taşınabilir bilgisayarlar sayılabilir (Hwang & Tsai, 2011). Mobil öğrenmenin yaygınlaşmasında Android ve IOS gibi işletim sistemlerinin üzerinde çalıştığı akıllı telefonlar ve tabletler etkili olmuştur (Bozkurt, 2015). Bu cihazlar her zaman ve her yerden kablosuz iletişim araçlarını kullanarak mobil öğrenme fırsatları yaratmakta, bilgiye erişim imkânı sunmaktadır (Hwang, Tsai & Yang, 2008). Mobil cihazların eğitim amaçlı en belirgin kullanımı, e-öğrenme tekniklerinin bir masaüstü bilgisayar yerine daha küçük cihazlarda doğrudan uygulanmasıdır (Trifonova, 2003). Mobil öğrenme sadece mobil ve öğrenmenin birleşimi değil aynı zamanda örtük e-öğrenme anlamına gelmekte olup, geleneksel e-öğrenmenin yetersizlikleri ve sınırlılıklarına tepki olarak geliştiği söylenebilir (Mehdipour, & Zerehkafi, 2013). Mobil cihazlar ile gerçekleştirilen mobil öğrenme öğrencilere sınıf içi ve sınıf dışında ilginç uygulamalar ile yeni öğrenme fırsatları sunmakta (Chee, Yahaya, Ibrahim, & Noor Hassan, 2017) ve öğrenme biçimimizi değiştirmektedir (Bozkurt, 2015). Bu nedenle mobil teknoloji, resmi ve gayri resmi öğrenme arasında bir köprü görevi gördüğü söylenebilir (Traxler, 2005). Mobil öğrenme öğrencilere; bilgisayarların olmadığı durumlarda trende, otobüste ya da uzun kuyruklarda okula, işe giderken ödevlerini ya da derslere hazırlıklarını yapabilecekleri fırsatlar sunmaktadır (Virvou & Alepis, 2005).

İnternet, mobil cihaz ve teknoloji kullanımı gençler arasında daha sık görülmektedir. Yeni nesil, yenilikçi teknolojileri yakından takip ederek, günlük yaşamlarında teknoloji ile iç içe bir yaşam sürmektedirler (Çelik, Çelik & Alpaslan, 2021). Teknoloji ve internet kullanımı gençler arasında yeme içme gibi temel ihtiyaçlardan daha önemli hale gelmekte olup (Aksoy, 2019), interneti yaşamlarının

bir parçası olarak görmektedirler (Zincirkıran & Tiftik, 2014). Prensky (2005), gençlerin dijital teknolojilerin kullanımı konusunda çok fazla uzmanlaştıklarını, yeni teknolojilerin gençlerin beyinlerinin bir uzantısı haline geldiğini, bu gençlere içerisinde teknolojinin yer olmadığı bir eğitimin verilmesi, elinde anahtar olmadan bir tesisatçıya eğitim vermekle aynı şey olacağını ifade etmektedir. Teknoloji ile bu kadar iç içe olan yeni neslin öğrenme biçimi ve bilişsel faaliyetlerinde de farklılıklar olması muhtemeldir (Brown, 2000). Öğrenciler BİT deneyimlerinin çoğunu okul dışında edinmektedir. Okul dışında sahip oldukları yüksek BİT becerileri nedeniyle okuldaki öğrenme ortamlarını yeterli görmemektedirler (Kolikant, 2010). Eğitimcilerin BT eğitime entegre etmeye çalıştıkları dönemde, 21. yüzyıl öğrencileri için en önemli araçlardan biri okullarımızda kullanımını yasaklamaya çalıştığımız mobil telefonlardır (Prensky, 2005). Mobil öğrenme ile öğrenciler geleneksel öğrenme ortamlarından uzakta iken mobil uygulamalar ile etkileşime girip ders podcast'larını indirerek öğrenebilirler (Mehdipour & Zerehkafi, 2013). Geliştirilen etkileşimli uygulamalar ile kişileri düşük düzeyli zihinsel faaliyetlerden kurtararak, yüksek zihinsel faaliyetler gerçekleştirme sağlayabilir (Kolikant, 2010). İşbirlikçi ve aktif öğrenmeyi destekleyen mobil öğrenme, günümüz gençliğinin eğitim modeli olma potansiyeline sahip bir öğrenme ortamıdır (Zawacki-Richter, Brown & Delpont, 2007). Mobil öğrenme, bireylerde araştırma, keşfetme, analiz ve sorumluluk duygusunun gelişmesine, bireysel öğrenmeye, gerçek ve sanal ortamlar arasında etkileşim ile hiyerarşik engel olmadan kişilerarası ilişkilerin gelişmesine katkılar sağlar (Topaloğlu, 2020). Taşınabilir cihazlarla zaman ve mekâna bağımlı kalmadan öğrenme fırsatları sunan mobil öğrenmenin öğrenciler için cazip hale getirilmesi, uygun içeriklerin hazırlanmasında eğitimcilere büyük görevler düşmektedir.

Teknoloji temelli e-öğrenme, mobil öğrenme ortamları öğrenciler için cazip imkânlar sunmakla birlikte, olumsuz yönleri ile de tartışılmaktadır. Öğretmenler teknolojinin öğrencilerin öğrenmelerini desteklemede büyük bir potansiyele sahip olduğunun farkında olmalarına rağmen, dijital teknoloji kullanıma ve etkilerine karşı kararsız kalmakta, olumsuz etkileri konusunda endişe taşımaktadırlar (Kolikant, 2010). Günümüz dijital nesli kendine odaklı, faydacı, ihtiyacı olmadığı sürece öğrenmek istemeyen, önceki nesle göre daha az kitap okuyan, ders kitabı kullanma olasılıkları az, özgüvenlerinin yüksek olduğu iddia edilse bile daha az özgüvene sahip kişilerdir (Twenge, 2009). Günümüz gençliği internette çok vakit geçirmekte, bunun sonucu olarak da güncel yaşamdan ve siyasetten kopuk, iş disiplini olmayan, gereksiz yere zaman öldüren, entelektüellikten uzak kişiler haline gelmektedirler (Bauerlein & Walesh, 2009). İnternet, mobil teknolojiler, sosyal ağlar ve diğer dijital teknolojilerin yoğun kullanımı bir takım sorunlara yol açmaktadır (Uluçay & Kobak, 2020). Teknolojinin kişiler üzerindeki olumsuz etkilerinden bir tanesi de internette gereğinden fazla zaman geçirme, amacına uygun kullanılmadan kaynaklı ortaya çıkan teknoloji bağımlılığıdır. DSM-5'de (The Diagnostic And Statistical Manual of Mental Disorders) bağımlılık sadece kimyasal madde kullanımına göre değil kimyasal madde içermeyen dürtü kontrol bozuklukları da "madde kullanımı ve bağımlılık bozuklukları" olarak tanımlanmıştır (Süler, 2016). Patolojik kumar ve video oyunları gibi diğer davranışsal bağımlılıklara benzer şekilde, akıllı telefonlarının internet erişimi özellikleri bağımlılık yapma olasılıklarını artırmaktadır (Chóliz & diğ., 2016; Thomée, Härenstam & Hagberg, 2011). Akıllı telefonların internet erişimini kolaylaşması internet bağımlılığını akıllı telefon bağımlılığına doğru yöneltmiştir (Kuyucu, 2017). Akıllı telefonların aşırı kullanımı ani tepki, yoksunluk sendromu, tahammülsüzlük ve ilişkisel problemlere neden olabilmektedir (Chóliz, Pinto, Phansalkar, Corr, Mujjahid, Flores & Barrientos, 2016). Yaşanan bu problemler kişilerin motivasyonlarının düşmesine ve kendilerini mutsuz hissetmelerine neden olabilir. İyi bir yaşamın temel bileşeni olarak kabul edilen mutluluk, memnuniyet, yaşam doyumunu ve pozitif duygular ile yaşamın anlamlandırılmasıdır (Çankaya & Meydan, 2018). Kişinin kendisini mutlu hissetmesi okul motivasyonunu ve sosyal-duyuşsal gelişimi olumlu etkilemektedir (Bozgün, 2021). Problemler internet kullanımı kişilerin mutluluklarını olumsuz yönde etkilemektedir (Özer, 2013). TÜİK verilerine göre

mutlu olduğunu belirten kişi sayısı 2011 yılında %62,1, 2019 yılında %52,4 ve 2020 yılında ise bu oran %48,2'ye düşmüştür. 2011 yılından itibaren Türkiye'de mutsuzum diyen kişi sayısı %9,9 iken bu oran 2020 yılında %14,5'e yükselmiştir (TÜİK, 2020). TÜİK verilerinde görüldüğü gibi yıllara göre bireylerin mutluluk oranı düşmekte iken, internet ve akıllı telefon kullanım oranı ters orantılı olarak artmaktadır. Özellikle gençlerin kendilerini mutsuz hissetmelerinde akıllı telefon kullanımının ilişkisinin olup olmadığı sorusunu akla gelmektedir. Gençlerin mutluluk düzeylerinin düşük olması, sosyal ve kişilerarası ilişkilerin zayıflamasına kendilerini yalnız hissetmelerine, bu yalnızlık duygusunu gidermek amacıyla internete ve sosyal medyaya yöneliyor olabilir. Günümüzde internet ve sosyal medya kullanımı masaüstü bilgisayarlardan ziyade mobil telefonlar aracılığı ile daha fazla kullanılmaktadır. Mobil telefonların aşırı kullanımı gençler üzerinde birtakım olumsuzluklara neden olduğu bilinmektedir. Gençleri mobil telefonları amacı dışında gereksiz zaman geçiren teknolojik bir araç olarak değil de eğitim amaçlı mobil öğrenmeye yönlendirilmesi oldukça önemlidir. Mobil telefonlar bizlere zaman ve mekândan bağımsız olarak, her zaman ve her yerden bilgiye ulaşmamızı sağlayarak mobil öğrenme fırsatı veren teknolojik araçlardır. Gençlerin kendilerini mobil öğrenmeye karşı hazır hissettiklerinde akıllı telefonları daha verimli kullanabilirler. Gençlerin kendilerini mobil öğrenmeye karşı motivasyonlarını etkileyen diğer bir faktör ise teknoloji kullanım özyeterlikleridir. Gençlerin teknoloji kullanım özyeterlikleri yeterlikleri ne kadar yüksek olursa mobil öğrenmeye yönelik motivasyonları o kadar yüksek olabilir.

Yapılan bu çalışma ile lise çağındaki öğrencilerin teknoloji kullanım düzeyleri, mutluluk ve mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk düzeyleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır.

Lise öğrencilerinin;

- Mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk, teknoloji kullanım ve mutluluk düzeyleri nedir?
- Mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk, teknoloji kullanım ve mutluluk düzeyleri ile cinsiyet, sınıf, okul türü ve günlük internet kullanım değişkenleri aralarında anlamlı bir fark var mıdır?
- Mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk, teknoloji kullanım ve mutluluk değişkenleri arasında ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, lise öğrencilerinin mobil öğrenme hazırbulunuşluk, teknoloji kullanım ve mutluluk düzeylerinin cinsiyet, okul türü, sınıf, aylık gelir durumu ve günlük internet kullanım değişkenleri aralarındaki fark ile mobil öğrenmeye hazırbulunuşluk, teknoloji kullanım ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişki araştırılmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tekil tarama modeli ile lise öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk, teknoloji kullanım ve mutluluk düzeyleri betimlenmiştir. Lise öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk, teknoloji kullanım ve mutluluk düzeyleri cinsiyet, okul türü, sınıf, aylık gelir durumu ve günlük internet kullanım değişkenleri arasındaki farklar incelenmiştir. Pearson Korelasyon Katsayısı (r) ile mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk, teknoloji kullanım ve mutluluk değişkenleri arasındaki ilişki incelenmiştir.

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Zonguldak ilinde kamuya bağlı liselerde öğrenim gören öğrencileri kapsamaktadır. 2020-2021 akademik yılında 683 lise öğrencisine ait demografik bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Lise Öğrencilerinin Demografik Bilgileri

		n	%
Cinsiyet	Erkek	235	34.4
	Kız	448	65.6
Sınıf	9. Sınıf	340	49.8
	10. Sınıf	182	26.6
	11. Sınıf	125	18.3
	12. Sınıf	36	5.3
Okul Türü	Anadolu Lisesi	481	70.4
	Fen Lisesi	84	12.3
	Meslek Lisesi	118	17.3
Toplam		683	100

Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin 235'i (%34.4) erkek, 448'i (%65.6) kız öğrencilerden oluşmaktadır. Bu öğrencilerin 340'ı (%49.8) 9. sınıf, 182'si (%26.6) 10. sınıf 125'i (%18.3) 11. sınıf, 36'sı (%5.3) 12. sınıf öğrencisidir. Bu öğrencilerin 481'i (%70.4) Anadolu Lisesi, 84'ü (%12.3) Fen Lisesi ve 118'i (%17.3) Meslek Lisesi öğrencisidir.

Veri toplama araçları

Araştırmada “Mobil Öğrenme Hazırbulunuşluk Ölçeği”, “Teknoloji Kullanım Ölçeği” ve “Oxford Mutluluk Ölçeği” olmak üzere üç adet ölçme aracı kullanılmıştır.

Mobil Öğrenme Hazırbulunuşluk Ölçeği: Orijinali Lin ve ark. (2016) ait olan ölçme aracının dilimize uyarlamasını Gökçearslan, Solmaz ve Kukul (2016) tarafından yapılmıştır. 17 madde ve 7'li likert yapısına sahip ölçekte üç alt faktör bulunmaktadır. Bu faktörler Öz Yeterlilik, İyimserlik ve Kendi Kendine Öğrenme faktörleridir. Ölçekten elde edilen puanların aritmetik ortalaması 1.00-3.00 aralığı Düşük, 3.01-5.00 aralığı Orta, 5.01-7.00 aralığı ise Yüksek şeklinde yorumlanmaktadır. Ölçek faktörlerinin güvenilirlik katsayısı öz yeterlik .93, iyimserlik .90, kendi kendine öğrenme .91'dir. Araştırmada faktörlere ait güvenilirlik katsayıları öz yeterlik .92, iyimserlik .89, kendi kendine öğrenme .84'dir.

Teknoloji Kullanım Ölçeği: Orijinal hali Zincirkıran ve Tiftik'e (2014) ait olan ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Aksoy (2018) tarafından yapılmıştır. 5'li likert yapıya sahip olan ölçek 13 maddeden meydana gelmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.82'dir. Araştırmada elde edilen Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.85'dir.

Oxford Mutluluk Ölçeği: Orijinali Hills & Argyle'e (2002) ait olan ölçek tek faktör, 8 madde ve 6'lı likert tipi derecelendirmeye sahiptir. Türkçe uyarlaması Doğan & Çötök (2016) tarafından yapılan ölçek tek faktör, 7 madde ve 5'li likert derecelendirmeden oluşmaktadır. Alınabilecek en küçük puan 7, en yüksek puan 35'dir. Ölçeğin Cronbach's alpha güvenilirlik katsayısı .74'dür. Ölçekten elde edilen yüksek puanlar mutluluk düzeyinin yüksek olarak yorumlanmaktadır (Doğan & Çötök, 2016). Çalışmada elde edilen Cronbach alfa iç güvenilirlik katsayısı .58'dir.

Verilerin analizi

Araştırmada lise öğrencilerinin m-Öğrenme Hazırbulunuşluk, Teknoloji Kullanım ve Mutluk düzeylerinin belirlenmesinde betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Analizler yapılmadan önce ölçme araçlarına ait Kolmogorow-Smirnov normallik test sonuçlarında ($p < 0.05$) olduğu görülmüştür. Normal dağılıma karar vermek amacıyla basıklık-çarpıklık (Skewness-Kurtosis) değerleri, Histogram,

Q-Q Plot ve kutu grafikleri incelenmiştir. m-Öğrenme Hazırbulunuşluk ölçeğinde Skewness=-0.42 ve Kurtosis=.13 arasında, Teknoloji Kullanım ölçeğinde Skewness=.57 ve Kurtosis=.43 arasında ve Mutluluk ölçeğinde Skewness=.42 ve Kurtosis=.85 arasında değer aldığı görülmüştür. Basıklık ve Çarpıklık değerleri -1.5 ile +1.5 arasında olması (Tabachnick & Fidell, 2013), Histogram grafiğinde verilerin normal dağılım göstermesi, Q-Q Plot ve Kutu grafiklerinde uç değerlerin yer almış olsa da genel olarak normal dağılım gösterdiği gözlemlenmiştir. Bu sonuçlara göre verilerin normallik varsayımının karşılandığı ve analiz sürecinde parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Pearson Korelasyon Katsayısı (r) değerleri mutlak değer olarak yorumlanmıştır. Bu değerler 0.70-1.00 arası yüksek; 0.70-0.30 arası orta; 0.30-0.00 arası ise düşük düzey ilişki olarak yorumlanmıştır. Ayrıca, anlamlı farklara yönelik eta-kare etki büyüklüğü (η^2) analizi yapılmıştır. Etki büyüklüğü yorumlanırken $.01 < \eta^2 < .06$ düşük etki; $.06 \leq \eta^2 < .14$ orta etki; $.14 \leq \eta^2$ yüksek etki olarak yorumlanmıştır (Büyüköztürk, Akgün, Demirel, Karadeniz & Kılıç-Çakmak, 2012).

Lise öğrencilerinin m-Öğrenme Hazırbulunuşluk, Teknoloji Kullanım ve Mutluluk düzeylerinin cinsiyete değişkenine göre anlamlı bir farkın belirlenebilmesi için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Okul türü, sınıf, aylık gelir durumu ve günlük internet kullanım değişkenleri aralarındaki farka ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Araştırma hipotezleri 0.95 güven aralığında ($p = 0.05$) dikkate alınarak yorumlanmıştır.

3. BULGULAR

Lise öğrencilerinin m-Öğrenmeye yönelik Hazırbulunuşluk, Teknoloji Kullanım ve Mutluluk düzeylerine ait betimleyici istatistikler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Lise öğrencilerinin m-Öğrenmeye yönelik Hazırbulunuşluk, Teknoloji Kullanım ve Mutluluk düzeylerine ait Aritmetik Ortalamaları

Ölçekler	Faktör	n	Min.	Mak.	\bar{X}	Ss	Düzye
Mobil Öğrenme	Öz-yeterlilik	683	1.00	7	4.14	.97	Orta
	İyimserlik	683	1.00	7	3.77	.89	Orta
	Kendi kendine öğrenme	683	1.00	7	3.71	.92	Orta
	Toplam (Mobil Öğrenme)	683	1.00	7	3.89	.78	Orta
Mutluluk		683	1.00	5	3.07	.68	Orta
Teknoloji kullanım		683	1.00	5	2.93	.76	Orta

Tablo 2 incelendiğinde, Öz-yeterlilik faktöründe ($\bar{X}=4.14$) orta, İyimserlik faktöründe ($\bar{X}=3.77$) orta, Kendi Kendine Öğrenme faktöründe ($\bar{X}=3.71$) orta ve ölçek genelinde ise ($\bar{X}=3.89$) ortalama ile orta düzey oldukları görülmektedir. Teknoloji Kullanım ölçeğinden elde edilen ($\bar{X}=4.14$) ortalama ile orta düzey, Mutluluk Ölçeğinden elde edilen ($\bar{X}=2.93$) ortalama ile orta düzey oldukları görülmektedir.

Lise öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk, teknoloji kullanım ve mutluluk düzeyleri ile cinsiyet arasındaki farkın belirlenmesi için gerçekleştirilen bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Lise Öğrencilerinin Mobil Öğrenmeye Karşı Hazırbulunuşluk, Teknoloji Kullanım Ve Mutluluk Düzeyleri İle Cinsiyet Değişkeni Arasındaki Farka İlişkin T-Testi Sonuçları

Ölçek	Faktör	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	Sd	t	p	η^2
Mobil öğrenmeye Yönelik Hazırbulunuşluk	Öz-yeterlilik	Erkek	235	4.29	1.01	681	2.89	.00*	.012
		Kız	448	4.08	.94				
	İyimserlik	Erkek	235	3.82	.90	681	1.13	.25	.002
		Kız	448	3.74	.89				
	Kendi kendine öğrenme	Erkek	235	3.71	.95	681	.02	.97	.000
		Kız	448	3.71	.90				
Mobil Öğrenme (Genel)	Erkek	235	3.96	.81	681	1.82	.06	.005	
	Kız	448	3.85	.75					
Mutluluk		Erkek	235	3.18	.75	681	2.79	.00*	.013
		Kız	448	3.02	.64				
Teknoloji kullanım		Erkek	235	3.11	.78	681	4.50	.00*	.029
		Kız	448	2.48	.73				

*p<.05

Tablo 3 incelendiğinde; Öz-yeterlilik alt faktöründe [t(681)=2.89; p<.05] erkeklerin lehine anlamlı bir farka rastlanırken, etki büyüklüğünün ise ($\eta^2=.012$) düşük olduğu görülmüştür. İyimserlik [t(681)=1.13; p>.05], kendi kendine öğrenme [t(681)=0.02; p>.05] ve mobil öğrenmeye yönelik hazırbulunuşluk genelinde [t(681)=1.82; p>.05] anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Tablo 3'te lise öğrencilerinin mutluluk düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasındaki fark incelendiğinde [t(681)=2.79; p<.05] erkek öğrencilerin lehine anlamlı bir farka rastlanırken, etki büyüklüğünün ($\eta^2=.013$) düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 3'te lise öğrencilerinin teknoloji kullanım düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasındaki fark incelendiğinde [t(681)=4.50; p<.05] erkek öğrencilerin lehine anlamlı bir farka rastlanmış, etki büyüklüğünün ($\eta^2=.029$) düşük olduğu görülmektedir.

Lise öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk düzeyleri ile öğrenim gördükleri okul türleri arasındaki farkın belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) test sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Lise Öğrencilerinin Mobil Öğrenmeye Karşı Hazırbulunuşluk Düzeyleri İle Öğrenim Gördükleri Okul Türlerine Ait Varyans Analizi Sonuçları

Okul Türü	n	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
A) Anadolu Lisesi	481	3.89	Gruplararası	.88	2	.44	.72	.48	--
B) Fen Lisesi	84	3.96	Gruplariçi	414.10	680	.60			
C) Meslek Lisesi	118	3.83	Toplam	414.98	682				
Toplam	683	3.89							

Tablo 4 incelendiğinde lise öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk düzeyleri ile öğrenim gördükleri okul türleri arasında anlamlı fark [F(2,680) = .72, p>.05] bulunmamıştır.

Lise öğrencilerinin mutluluk düzeyleri ile öğrenim gördükleri okul türleri arasındaki farkın belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 5'te görülmektedir.

Tablo 5. Lise Öğrencilerinin Mutluluk Düzeyleri İle Öğrenim Gördükleri Okul Türlerine Ait Varyans Analizi Sonuçları

Okul Türü	n	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	η^2	Fark
A)Anadolu Lisesi	481	3.06	Gruplararası	3.19	2	1.59	3.39	.03*	.010	C>B
B) Fen Lisesi	84	2.96	Gruplarıçi	319.54	680	.47				
C) Meslek Lisesi	118	3.21	Toplam	322.74	682					
Toplam	683	3.07								

*p<.05

Tablo 5 incelendiğinde lise öğrencilerinin mutluluk düzeyleri ile öğrenim gördükleri okul türleri [$F(2,680) = 3.39, p<.05$] arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bu farkın belirlenmesi amacıyla Post Hoc testlerinden Scheffe Scheffe testi uygulanmıştır. Test sonucunda meslek lisesi öğrencilerinin mutluluk düzeyleri ($\bar{X} = 3.21$) fen lisesi öğrencilerinin mutluluk düzeylerinden ($\bar{X} = 2.96$) daha yüksek olduğu görülmüştür. Etki büyüklüğünün ise ($\eta^2=.010$) düşük olduğu görülmektedir.

Lise öğrencilerinin teknoloji kullanım düzeyleri ile öğrenim gördükleri okul türleri arasındaki farkın ortaya konulması için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 6'de verilmiştir.

Tablo 6. Lise öğrencilerinin teknoloji kullanım düzeyleri ile öğrenim gördükleri okul türlerine ait varyans analizi sonuçları

Okul Türü	n	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
A) Anadolu Lisesi	481	2.98	Gruplararası	3.31	2	1.65	2.83	.05	--
B) Fen Lisesi	84	2.84	Gruplarıçi	396.67	680	.58			
C) Meslek Lisesi	118	2.81	Toplam	399.98	682				
Toplam	683	2.93							

Tablo 6 incelendiğinde lise öğrencilerinin teknoloji kullanım düzeyleri ile öğrenim gördükleri okul türleri arasında anlamlı farka [$F(2,680) = 2.83, p>.05$] rastlanılmamıştır.

Lise öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı hazırbuluşluk düzeyleri ile öğrenim gördükleri sınıflar arasındaki farkın belirlenmesi amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmış olup, test sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Lise Öğrencilerinin Mobil Öğrenmeye Karşı Hazırbulunuşluk Düzeyleri İle Öğrenim Gördükleri Sınıfa Ait Varyans Analizi Sonuçları

Sınıf	n	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
9. Sınıf	340	3.91	Gruplararası	1.17	3	.39	.64	.58	--
10. Sınıf	182	3.87	Gruplarıçi	413.81	679	.60			
11. Sınıf	125	3.82	Toplam	414.98	682				
12. Sınıf	36	3.98							
Toplam	683	3.89							

Tablo 7 incelendiğinde lise öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk düzeyleri ile öğrenim gördükleri sınıflar arasında anlamlı farka [$F(3,679) = .64, p > .05$] rastlanılmamıştır.

Lise öğrencilerinin mutluluk düzeyleri ile öğrenim gördükleri sınıflar arasındaki farkın belirlenmesi için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Lise Öğrencilerinin Mutluluk Düzeyleri İle Öğrenim Gördükleri Sınıfa Ait Varyans Analizi Sonuçları

Sınıf	n	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
9. Sınıf	340	3.07	Gruplararası	1.52	3	.50	1.07	.36	--
10. Sınıf	182	3.13	Gruplarıçi	321.22	679	.47			
11. Sınıf	125	3.00	Toplam	322.74	682				
12. Sınıf	36	3.15							
Toplam	683	3.07							

Tablo 8 incelendiğinde lise mutluluk düzeyleri ile öğrenim gördükleri sınıf değişkeni arasında anlamlı farka [$F(3,679) = .64, p > .05$] rastlanılmamıştır.

Lise öğrencilerinin teknoloji kullanım düzeyleri ile öğrenim gördükleri sınıflar arasındaki farkın belirlenmesi amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmış olup, test sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Lise Öğrencilerinin Teknoloji Kullanım Düzeyleri İle Öğrenim Gördükleri Sınıfa Ait Varyans Analizi Sonuçları

Sınıf	n	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
9. Sınıf	340	2.92	Gruplararası	1.26	3	.42	.71	.54	--
10. Sınıf	182	2.96	Gruplarıçi	398.72	679	.58			
11. Sınıf	125	2.88	Toplam	399.98	682				
12. Sınıf	36	3.07							
Toplam	683	2.93							

Tablo 9 incelendiğinde lise teknoloji kullanım düzeyleri ile öğrenim gördükleri sınıf değişkeni arasında anlamlı farka [$F(3,679) = .71, p > .05$] rastlanılmamıştır.

Lise öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk düzeyleri ile günlük internet kullanım süreleri arasındaki farkın belirlenmesi için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Lise Öğrencilerinin Mobil Öğrenmeye Karşı Hazırbulunuşluk Düzeyleri İle Günlük İnternet Kullanım Sürelerine Ait Varyans Analizi Sonuçları

Süre	n	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	η^2	Fark
A) 0-2 Saat	19	3.39	Gruplararası	5.13	2	2.56	4.21	.01*	.012	B>C>A
B) 3-6 Saat	61	3.92	Gruplarıçi	409.85	680	.60				
C) 7 Saat ve üzeri	303	3.88	Toplam	414.98	682					
Toplam	683	3.89								

* $p < .05$

Tablo 10 incelendiğinde lise öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk düzeyleri ile günlük internet kullanım süreleri [$F(2,680) = 4.21, p < .05$] arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bu farka dair Post Hoc testlerinden Scheffe testi uygulanmıştır. Test sonucunda 3-6 saat internet kullanan öğrencilerin mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk düzeyleri ($\bar{X} = 3.92$), günlük internet kullanım süresi 7 saat ve üzeri olanlar ($\bar{X} = 3.88$) ve günlük 0-2 saat olanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Etki büyüklüğünün ise ($\eta^2 = .012$) düşük olduğu görülmüştür.

1234

Lise öğrencilerinin mutluluk düzeyleri ile günlük internet kullanım süreleri arasındaki farkın belirlenmesine dair tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Lise Öğrencilerinin Mutluluk Düzeyleri İle Günlük İnternet Kullanım Sürelerine Ait Varyans Analizi Sonuçları

Süre	n	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
A) 0-2 Saat	19	3.13	Gruplararası	1.52	2	.76	1.61	.20	--
B) 3-6 Saat	61	3.12	Gruplarıçi	321.22	680	.47			
C) 7 Saat ve üzeri	303	3.02	Toplam	322.74	682				
Toplam	683	3.07							

Tablo 11 incelendiğinde lise öğrencilerinin teknoloji kullanım düzeyleri ile öğrenim gördükleri okul türleri arasında anlamlı farka [$F(2,680) = 1.61, p > .05$] rastlanılmamıştır.

Lise öğrencilerinin teknoloji kullanım düzeyleri ile günlük internet kullanım süreleri arasındaki farka dair tek yönlü varyans analiz (ANOVA) sonuçları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Lise öğrencilerinin teknoloji kullanım düzeyleri ile günlük internet kullanım sürelerine ait varyans analizi sonuçları

Süre	n	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	η^2	Fark
A) 0-2 Saat	19	2.37	Gruplararası	10.53	2	5.26	9.19	.00*	.026	C>B>A
B) 3-6 Saat	61	2.87	Gruplarıçi	389.45	680	.57				
C) 7 Saat ve üzeri	303	3.03	Toplam	399.98	682					
Toplam	683	2.95								

*p<.05

Tablo 12 incelendiğinde lise öğrencilerinin teknoloji kullanım düzeyleri ile günlük internet kullanım süreleri [F(2,680) = 9.19, p<.05] arasında anlamlı fark bulunmuştur. Post Hoc testlerinden Scheffe testi uygulanarak, farkın hangi saatler arasında olduğu belirlenmiştir. Test sonucunda 7 saat ve üzeri günlük internet kullananların teknoloji kullanım yeterlikleri ($\bar{X} = 3.03$) günlük 3-6 saat ($\bar{X} = 2.87$) ve günlük 0-2 saat olanlardan ($\bar{X} = 2.37$) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Lise öğrencilerinin mobil öğrenme hazırbulunuşlukları ve alt faktörleri ile mutluluk ve teknoloji kullanım düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla hesaplanan Pearson Korelasyon analizi yapılmış olup, analiz sonuçları Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13. Lise Öğrencilerinin Mobil Öğrenme Hazırbulunuşlukları Ve Alt Faktörleri İle Mutluluk Ve Teknoloji Kullanım Düzeyleri Arasındaki Korelasyon Katsayısı Sonuçları

	1	2	3	4	5	6
Öz yeterlilik	1.00					
İyimserlik	.58**	1.00				
Kendi Kendine Öğrenme	.47**	.53**	1.00			
Mobil öğrenme hazırbulunuşluk (Genel)	.85**	.88**	.74*	1.00		
Mutluluk	.30**	.33**	.43**	.41**	1.00	
Teknoloji Kullanım	.33**	.40**	.26**	.41**	.38**	1.00

**p<.01

Tablo 13 incelendiğinde, m-öğrenme hazırbulunuşluk düzeyleri ile alt faktör olan öz-yeterlilik (r=.85; p<.01) arasında yüksek düzey bir ilişki, İyimserlik arasında (r=.88; p<.01) yüksek düzey bir ilişki ve kendi kendine öğrenme arasında (r=.74; p<.01) da yüksek düzey ilişki bulunmuştur. Mobil öğrenme hazırbulunuşluk ile mutluluk arasında (r=.41; p<.01) orta düzey ve teknoloji kullanım (r=.38; p<.01) arasında orta düzey bir ilişkiye rastlanmıştır.

4. TARTIŞMA, SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Dijital çağda dünyaya gelen yeni nesil teknolojik gelişmelerin içerisinde yaşamakta, teknolojiyi günlük yaşamın bir parçası olarak görmekte ve kullanmaktadır. Gençlerin teknoloji ile bu kadar iç içe yaşamasında internet ve mobil teknolojilerin sağlamış olduğu imkanlar yadsınamaz. Özellikle eğitim alanında, öğrenmeyi okul duvarlarının dışına taşıyarak, zaman ve mekân sınırlaması olmadan öğrenme fırsatlarının ortaya çıkmıştır. Teknolojiyi hayatın bir parçası olarak algılayan dijital nesil eğitimde mobil teknolojileri ne kadar kullanmakta? Ya da mobil öğrenme için kendilerini ne kadar hazır hissetmektedir? Soruları araştırılması gereken bir durum olarak ortaya çıkmaktadır. Mobil teknolojilerin eğitim amaçlı kullanımlarının yanında, aşırı ve amacının dışında kullanımları da birtakım sorunları beraberinde getirmektedir. Bu sorunlar arasında gençlerin sosyal ve kişilerarası

ilişkilerin zayıflaması, kendilerini yalnız ve mutsuz hissetmeleri sayılabilir. Yapılan çalışmada lise öğrencilerinin teknoloji kullanım düzeyleri, mobil öğrenmeye yönelik hazırbulunuşluk ve mutluluk düzeyleri farklı değişkenler açısından incelenmiş, aralarındaki ilişkiler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırma sonucunda, lise öğrencilerinin teknoloji kullanım düzeyleri, mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk düzeyleri ve mutluluk düzeyleri orta düzey olarak bulunmuştur. Günümüz çağında çocuklar, öğrenim hayatına başlamadan önce dijital araçları kullanmaktadırlar (Çubukcu & Bayzan, 2013). Bu durum günümüz öğrencilerinin eğitim ortamlarında teknolojik araçları ve özellikle mobil telefonları etkin kullanmaları şeklinde bir kanı oluşturmaktadır. Oysa araştırma sonucunda öğrencilerin teknoloji kullanım düzeyleri, mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşlukları ve mutluluk düzeyleri orta düzey bulunmuştur. Bu sonuç yüksek düzey çıkması beklentisini tam olarak karşıladığı söylenemez. Sonucun böyle çıkması, gençlerin mobil teknolojileri eğitim amaçlı kullanmaktan tam olarak mutlu oldukları ya da mutsuz hissettikleri söylenemez. Araştırma bulgusunu destekler yönde Vural (2020) yapmış olduğu çalışmada lise öğrencilerinin teknolojiye yönelik tutumlarını orta düzey olduğunu belirtmektedir. Erten (2019) ile Duru, Peker & Akçalın (2010) lise öğrencileri için, küçük yaşta itibaren teknolojiyi kullandıklarından dolayı olumlu tutum içerisinde olduklarını belirtmektedir. Üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada teknolojiye yönelik tutumları olumlu (kararsızından katılıyorum doğru) yönde (Çetin, Çalışkan & Menzi, 2012) olduğunu ve mutluluk düzeylerinin ise orta düzey (Balcı ve Demir, 2018) olduğu bulgusu elde edilmiştir. Açıkgül (2019) üniversite öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluklarını kısmen yüksek, Elçiçek & Bahçeci (2015) ön lisans öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı tutumlarını yüksek düzey olduğu bulgusunu elde etmiştir. Gökbulut (2021) üniversite öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk düzeylerini yüksek düzey bulurken, yapmış olduğu diğer bir çalışmada üniversite öğrencileri mobil uygulamalar üzerinden uzaktan eğitime katılım oranının düşük olarak bulurken, buna neden olarak mobil cihazların ekranlarının küçük olması dersler yapılırken mesaj yazmanın zor olduğunu belirtmişlerdir (Gökbulut, 2020). Elçiçek ve Bahçeci (2015) ise öğrencilerin mobil öğrenme tutum puanlarının yüksek düzeyde olduğunu ve mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk düzeylerinin de yüksek olduğu şeklinde yorumlamıştır. Literatürde lise öğrencileri ile yapılan çalışmalara daha az, üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmalara ise daha sık rastlanmaktadır. Üniversite öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı lise öğrencilerinden daha olumlu bir tutum sergiledikleri söylenebilir. Bu da üniversite öğrencilerinin gelecekte için eğitimin önemi konusunda daha bilinçli oldukları, mobil teknolojileri eğitim amaçlı kullanma konusunda lise öğrencilerine göre daha deneyim sahibi oldukları ya da eğitim amaçlı kullanmaya hazır hissetmelerinden kaynaklanıyor olabilir.

Yapılan çalışmada, lise öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk, teknoloji kullanım ve mutluluk düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasındaki farklar incelenmiştir. Araştırma sonucunda lise öğrencilerinin teknoloji kullanım düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasındaki fark incelendiğinde erkek ve kızlar arasında anlamlı farka rastlanmış olup, erkek öğrencilerin teknoloji kullanım düzeylerinin kız öğrencilerden daha yüksek olduğu bulgusu elde edilmiştir. Mobil öğrenmeye yönelik öz-yeterlik alt faktörlerinde erkek ve kız öğrenciler arasında anlamlı farka rastlanmış olup, erkek öğrencilerin mobil öğrenme öz-yeterlikleri, kız öğrencilerin düzeyinden yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu sonuca göre erkek öğrencilerin teknolojiyi kız öğrencilerden daha iyi kullandıkları, mobil teknolojileri eğitim amaçlı kullanmada kız öğrencilere göre daha istekli oldukları söylenebilir. Araştırma bulgusunu destekler yönde lisede öğrenim gören erkek öğrenciler bilgisayar kullanımına karşı kızlara göre daha olumlu (Duru, Peker & Akçalın, 2010) ve tutumları daha yüksek olduğu görülmüştür (Vural, 2020). Üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmalarda da benzer şekilde, erkek öğrencilerin teknolojik yeterlik düzeyleri, kız öğrencilere göre daha yüksektir (Çetin, Çalışkan & Menzi, 2012). Bu bulgu ile paralel şekilde akıllı telefonu olan öğrencilerin tutumları, olmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur (Vural, 2020). Bu bulguların aksine üniversite öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farkın bulunmadığı çalışmalar literatürde (Açıkgül, 2019; Elçiçek ve Bahçeci, 2015; Gökbulut, 2021) yer almaktadır.

Araştırma sonucunda lise öğrencilerinin mobil öğrenmeye yönelik hazırbulunuşluk düzeyleri ve alt faktörleri olan iyimserlik ve kendi kendine öğrenme faktörleri arasında erkek ve kız öğrenciler arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. İyimserlik faktörüne ait maddeler incelendiğinde, mobil

öğrenmeye ait bakış açılarının ortaya konulmasına yönelik ifadeler içermektedir. Kendi Kendine öğrenme faktöründe ise, kişilerin öğrenme sürecindeki özyeterliliklerine ait maddeler yer almaktadır. Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin yaşlarının birbirine yakın ve ergenlik döneminde oldukları göz önünde bulundurulduğunda, mobil öğrenmeye yönelik hazırbulunuşluk alt faktörleri olan iyimserlik ve kendi kendine öğrenme konusunda erkek ve kız öğrenciler aynı düşündükleri söylenebilir.

Araştırmada sonucunda, lise öğrencilerinin mutluluk düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farka rastlanmıştır olup, bu fark erkek öğrencilerin lehine olduğu görülmüştür. Diğer bir ifadeyle erkek öğrenciler kendilerini kız öğrencilere göre daha mutlu hissettikleri söylenebilir. Erkek öğrencilerin mutluluk düzeyinin yüksek çıkma nedeni olarak; içerisinde yaşanan toplumun erkek egemen ve erkeği ön plana çıkaran bir kültür olmasından kaynaklanabilir (Toprak 2014; Tuzgöl-Dost, 2004). Ancak günümüzde bu kültürel yapı değişmektedir (Toprak, 2014). Bu yapı değişikliği nedeniyle erkek ve kız öğrencilerin mutluluk düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı çalışmalarda bulunmaktadır (Çankaya & Meydan, 2018; Toprak, 2014). Literatürde farklı okul kademelerinde yapılan araştırmalarda farklı sonuçların elde edildiği görülmektedir. Okul öncesi dönemde (Kluczniok, Anders, Sechtig & Rossbach, 2016), ilkokulda (Bozgün, 2021) ve ortaokulda (Nigar, 2014) öğrenim gören kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre kendilerini daha mutlu hissetmektedirler. Çelik (2008) ortaokul öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada erkek ve kız öğrenciler arasında anlamlı farka rastlanmamıştır. Üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmalarda ise erkek öğrenciler ile kız öğrenciler arasında anlamlı bir farkın olmadığı çalışmalara daha sık rastlanmaktadır (Akyüz, Yaşartürk, Aydın, Zorba & Türkmen, 2017; Balcı & Demir, 2018; Can & Cantez, 2018; Traş, Öztemel & Koçak, 2020; Öztürk, Meral & Yılmaz, 2017; Tuzgöl-Dost, 2004; Yeter, 2019). TÜİK 2020 verilerinde ise 18-24 yaş aralığında bulunanlar arasında mutsuz olduğunu belirten erkeklerin oranı kadınların oranından daha yüksektir. Mutluluk konusunda yapılan çalışmalarda farklı sonuçların bulunduğu görülmektedir. Bu kadar farklı sonuçların elde edilmesi, kişilerin öğrenci olup olmamaları, ilköğretim, ortaöğretim ve üniversitede öğrenim görmelerine göre farklılık gösterebileceği gibi, ergenlik ve yetişkin olma ile içerisinde yaşanan bölgesel kültürel farklılıklardan kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmada lise öğrencilerinin teknoloji kullanım düzeyleri ve mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk düzeylerinin öğrenim gördükleri okul türü değişkeni arasındaki farklar incelendiğinde, öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türleri (Anadolu Lisesi, Fen Lisesi, Meslek Lisesi) arasında anlamlı farka rastlanmamıştır. Araştırma bulgusuna göre öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türleri, öğrencilerin teknoloji kullanım ve mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşlukları üzerinde bir farklılık yaratmadığı söylenebilir.

Araştırmada lise öğrencilerinin mutluluk düzeyleri ile öğrenim gördükleri okul türleri arasındaki farklar incelendiğinde, öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türleri (Anadolu Lisesi, Fen Lisesi, Meslek Lisesi) arasında anlamlı farka rastlanmıştır. Bu farka göre meslek lisesinde öğrenim gören öğrenciler kendilerini fen lisesinde öğrenim gören öğrencilere göre daha mutlu hissettikleri bulgusu elde edilmiştir. Fen liseleri ve Anadolu liseleri üniversite kazanma hedefi öncelikli olan öğrencilerin tercih ettiği okullardır. Özellikle Fen liselerinde öğrenim gören öğrenciler üniversite hedeflerini diğer alanlardan ziyade mühendislik alanına tercih ettikleri bilinmektedir (Pehlivan, 2019). Meslek liseleri sanayiye ara eleman yetiştiren okul türleri olup, atölye uygulamalı derslerinin daha yoğun olduğu okullardır. Bu okullarda öğrenim gören öğrencilerin kendilerini daha mutlu görmelerinin nedeni uygulama ağırlıklı olmaları ve bölümlerini sevmelerinden kaynaklanıyor olabilir. Erol'a (2004) göre Fen liselerine akademik başarıları yüksek öğrenciler seçilip, matematik ve fen ağırlıklı dersler görmelerine rağmen, yaratıcılıklarının ortaya çıkmasına katkı sağlayan bir eğitim yerine, tekdüze eğitim veren okullardır. Anadolu liseleri genelde sınav puanı ile öğrenci alan, girdikleri üniversite sınavlarında başarı oranları yüksek, bundan dolayı tercih edilen, aileler ve öğretmenler tarafından üniversite kazanma yönünde beklenti olan okullardır. Üniversite kazanma beklentisi öğrencilerin stres düzeylerini artırarak, mutluluk düzeylerini düşürebilir (Çelik, 2008). Beklentiye karşı olan umutsuzluk öğrencilerin de mutluluk düzeylerini olumsuz etkileyen faktörler arasında yer almaktadır (Kaya & Zengin, 2017).

Araştırmada lise öğrencilerinin teknoloji kullanım düzeyleri, mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk ve mutluluk düzeyleri ile öğrenim gördükleri sınıflar arasındaki farklar

incelendiğinde, öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar (9., 10., 11., 12. Sınıf) arasında anlamlı farka rastlanmamıştır. Araştırma bulgusunu destekler yönde ortaokul (Nigar, 2014) ve liselerde okuyan öğrencilerin sınıf seviyeleri ile mutluluk düzeyleri arasında farka rastlanmamıştır (Çelik, 2008; Nigar, 2008). Araştırmanın örneklemini oluşturan lise öğrencileri yaş grupları birbirine yakın ve ergenlik döneminde bulunan kişilerdir. Ergenlik döneminde öğrencilerin benzer duygu durum içerisinde bulunmalarından dolayı, sınıf seviyeleri ile mutluluk düzeyleri arasında anlamlı farka rastlanmamış olabilir. Yaş grubunun daha yüksek olduğu üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmalarda sınıf seviyesi ile mutluluk düzeyleri arasında anlamlı farkın bulunmadığı (Can & Cantez, 2018; Yeter, 2019) araştırmalara rastlanırken, sınıf seviyesi arttıkça mutluluk düzeylerinin de arttığı bulgusunun elde edildiği araştırmalarda literatürde yer almaktadır (Aksoy, Aytar & Kaytez, 2017). Araştırmaya katılan lise öğrencileri, Z kuşağı olarak tanımlanan teknoloji ile iç içe doğup büyüyen nesil olması nedeniyle teknoloji kullanım ve mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk düzeyleri arasında anlamlı bir fark çıkmamış olabilir. Araştırma bulgusunu destekler yönde üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmalarda öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk düzeyleri ile öğrenim gördükleri sınıf değişkeni arasında anlamlı farkın bulunmadığı çalışmalar literatürde yer almaktadır (Açıkgül, 2019; Elçiçek & Bahçeci, 2015; Gökbulut, 2021; Yeter, 2019). Bu bulguların aksine Açıkgül (2019), üniversite öğrencilerinin teknoloji kullanım düzeyleri arttıkça mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk düzeylerinin de arttığını, Çetin, Çalışkan & Menzi (2012), üniversite öğrencilerinin sınıf seviyesi arttıkça teknolojik yeterliklerinin de arttığını belirtmektedir.

Araştırmada lise öğrencilerinin teknoloji kullanım ve mobil öğrenmeye yönelik hazırbulunuşluk düzeyleri ile günlük internet kullanım süreleri arasında anlamlı farka rastlanmıştır. Bu fark, günlük 3-7 saat ve üzeri internet kullanan lise öğrencilerinin teknoloji kullanım ve mobil öğrenmeye yönelik hazırbulunuşluk düzeyleri günlük 0-2 saat arasında internet kullanan öğrencilere göre daha yüksek olduğu şeklindedir. Bu sonuca göre kişilerin internette geçirdikleri süreler ne kadar yüksekse, teknoloji kullanım ve mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk düzeylerinin o kadar yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir. Öğrencilerin bilgisayar kullanma deneyimleri ne kadar yüksekse, bilgisayar destekli eğitime ilişkin görüşleri de o kadar olumlu olmaktadır (Duru, Peker & Akçalın, 2010). Öğrencilerin kişisel bilgisayarlarının bulunması ve interneti sık kullanmaları teknoloji ve mobil öğrenmeye yönelik hazırbulunuşluk düzeylerini geliştirmekte, teknolojiye yönelik olumlu tutum sergilemelerini sağlamaktadır (Açıkgül, 2019; Çetin, Çalışkan & Menzi, 2012; Vural, 2020).

Araştırmada lise öğrencilerinin mutluluk düzeyleri ile günlük internet kullanım süreleri arasındaki farklar incelendiğinde, öğrencilerin günlük internet kullanım süreleri ile mutluluk düzeyleri arasında anlamlı farka rastlanmamıştır. Diğer bir ifadeyle öğrencilerin internette geçirdikleri süreler, onların mutlu hissettikleri ya da mutsuz hissettikleri şeklinde yorumlanamaz. Literatürde öğrencilerin mutluluk düzeyleri ile internet kullanım süreleri arasında farka ait çalışmalara rastlanmamakla birlikte, internet bağımlılığı ve mutluluk arasında çalışmalara daha sık rastlanmaktadır. İnternet bağımlılığını etkileyen faktörlerin başında da internette geçirilen süre etkili olmaktadır. Kişilerin yalnızlığı ve mutluluğu azaldıkça, internet bağımlılığında artma gözükmektedir (Totan, Ercan & Öztürk, 2019). İnternet bağımlılığı gençlerde sosyal uyumda problem yaşamalarına neden olmaktadır (Uygur & Dilmaç, 2021). Bu sonuçlar araştırma bulgusu ile çelişmektedir. İnternette geçirilen sürenin fazla olması, kişilerin internet bağımlısı ya da mutsuzluk hissine kapılacağı anlamına gelmeyebilir. Kişiler internette geçirdikleri süreyi eğlence ya da boşa zaman geçirmek yerine, bilinçli bir şekilde, belli bir amaca yönelik geçirebilir. Bu da kişilerin mutlu olma ya da mutsuz olma durumu ile ilişkili olmayabilir.

Araştırmada öğrencilerinin teknoloji kullanım, mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk ve mutluluk düzeyleri arasındaki orta düzey pozitif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir ifadeyle lise öğrencilerinin teknoloji kullanım düzeyleri arttıkça mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk ve mutluluk düzeylerinin olumlu yönde etkileneceği söylenebilir. Literatürde teknoloji kullanım, mobil öğrenmeye karşı hazırbulunuşluk ve mutluluk arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaya rastlanılmamakla birlikte, bu üç faktörün farklı değişkenler arasındaki ilişkilerinin incelendiği çalışmalara rastlanılmaktadır. Lise öğrencilerinin aile gelir durumları ve eğitim seviyelerine bağlı olarak dijital teknolojiye yönelik tutumları arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır (Erten, 2019). Üniversite öğrencileri ile akıllı telefon bağımlılığı ile mutluluk düzeyleri

arasındaki ilişki incelendiği çalışmada telefon bağımlılığı yükseldikçe öğrencilerin mutluluk düzeyinin azaldığı görülmüştür (Süler, 2016). Üniversite öğrencilerinin mobil öğrenmeye yönelik hazırbulunmuşlukları ile uzaktan eğitime yönelik algıları arasında pozitif yönlü orta düzey bir ilişki bulunmuştur (Gökbulut, 2021). Öğrencilerin sosyal medya kullanım sıklığı arttıkça mutluluk düzeyinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır (Balcı ve Demir, 2018). Ortaöğretim öğrencileri ile yapılan çalışmada ise nomofobi ile mutluluk arasında ters yönlü düşük düzey bir ilişkiye rastlanmıştır (Yıldırım, 2019). Lise öğrencilerinin mutluluk düzeyleri ile kişisel becerileri arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Çelik, 2008). Mutluluk ve öz-yeterlik arasında da pozitif yönlü orta düzey bir ilişki bulunmaktadır (Can & Cantez, 2018). Üniversite öğrencilerinin serbest zamandan elde ettikleri faydalar arttıkça, mutluluk düzeylerinin arttığı görülmüştür (Serdar 2020).

Yapılan çalışmada lise öğrencilerinin mobil öğrenmeye yönelik hazırbulunmuşluk düzeyleri orta düzey bulunmuştur. Bu sonuç lise öğrencilerinin mobil öğrenme konusunda çok bilgi sahibi olmamalarından, dikkatini çekecek düzeyde eğitim amaçlı mobil uygulamaların bulunmamasından ya da olanlara nasıl ulaşabilecekleri konusunda bilgi sahibi olmamalarından kaynaklanabilir. Öğrencilere eğitim amaçlı mobil öğrenme konusunda öğretmenlerin rehberlik etmeleri oldukça önemlidir. Öğretmenlerin mobil öğrenme konusunda rehberlik edebilmeleri için bu konuda bilgi sahibi olmaları gerekir. Öğretmenlerin mobil öğrenme konusunda ne derece bilgi sahibi olduklarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılabilir. Lise öğrencilerinin teknolojiyi ya da mobil öğrenmeyi hangi amaçlı kullandıkları, kullanırken hissettikleri duyguların ortaya konulması amacıyla nitel çalışmalar yapılabilir. Mobil öğrenmeyi öğrenciler için daha ilgi çekici ve eğlenceli hale getirmek amacıyla tersyüz edilmiş sınıf uygulamaları ve deneysel çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgül, K. (2019). Matematik öğretmen adaylarının mobil öğrenme hazırbulunmuşluk düzeylerinin incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 9(2), 566-587.
- Aksoy, A. B., Aytar, A. G. ve Kaytez, N. (2017). Üniversite öğrencilerinin mutluluk ve alçak gönüllülük düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(3), 1119-1132.
- Aksoy, C. (2018). Teknoloji kullanım ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirliğinin ölçülmesi: Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(15), 1111-1131.
- Akyüz, H., Yaşartürk, F., Aydın, İ., Zorba, E. ve Türkmen, M. (2017). Üniversite öğrencilerinin yaşam kalitesi ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 253-262.
- Alfawareh, H. M. and Jusoh, S. (2014). Smartphones usage mong university students: Najran University Case. *International Journal of Academic Research*, 6(2), 321-326. doi: 10.7813/2075-4124.2014/6-2/B.48
- Balcı, Ş., ve Demir, Y. (2018). Sosyal medya kullanımı ile mutluluk düzeyi arasındaki ilişki: Üniversite gençliği üzerine bir inceleme. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 71, 339-354.
- Bauerlein, M., and Walesh, S. G. (2009). The dumbest Generation - How the digital age stupefies young Americans and jeopardizes our future: . Jeremy P. Tarcher/Penguin, New York, 639-3 (Vol. 9, No. 2, pp. 100-100). American Society of Civil Engineers.
- Bozgün (2021). *İlkokul öğrencilerinin okuma-yazma motivasyonunda sosyal-duygusal gelişim, azim ve okulda öznel iyi oluşun rolü* [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Eğitimi Bilim Dalı, Amasya.

- Bozkurt, D. Ö. A. (2015). Mobil öğrenme: her zaman, her yerde kesintisiz öğrenme deneyimi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 65-81.
- Brown, J. S. (2000). Growing up: Digital: How the web changes work, education, and the ways people learn. *Change: The Magazine of Higher Learning*, 32(2), 11–20.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Demirel, F., Karadeniz, Ş. ve Kılıç Çakmak, E. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, (Geliştirilmiş 12. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Can, M. ve Cantez, E. K. (2018). Üniversite öğrencilerinin mutluluk, psikolojik sağlık ve öz yeterlik düzeyleri arasındaki ilişki. *Aydın İnsan ve Toplum Dergisi*, 4(2), 61-76.
- Chee, K. N., Yahaya, N., Ibrahim, N. H., and Noor Hassan, M. (2017). Review of mobile learning trends 2010-2015: A Meta-Analysis. *Educational Technology & Society*, 20(2), 113–126.
- Chóliz, M., Pinto, L., Phansalkar, S. S., Corr, E., Mujahid, A., Flores, C. and Barrientos, P. E. (2016). Development of a brief multicultural version of the test of mobile phone dependence (TMDbrief) questionnaire. *Frontiers in psychology*, 7, 650.
- Clark, R. C. ve Mayer, R. E. (2008). *E-learning and the science of instruction: Proven guidelines for consumers and designers of multimedia learning*. United States of America: Wiley
- Çankaya, Z. C. ve Meydan, B. (2018). Ergenlik döneminde mutluluk ve umut. *Electronic Journal of Social Sciences*, 17(65), 207-22.
- Çelik, C., Çelik, B., ve Alpaslan, M. M. (2021). Fen bilimleri öğretmen adaylarının derste teknoloji kullanımına yönelik eğilimleri. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 503-519.
- Çelik, Ş. (2008). *Lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının duygusal zekâ açısından incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çetin, O., Çalışkan, E. ve Menzi, N. (2012). Öğretmen adaylarının teknoloji yeterlilikleri ile teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişki. *İlköğretim Online*, 11(2), 273-291
- Çubukcu, A. ve Bayzan, Ş. (2013). Türkiye’de dijital vatandaşlık algısı ve bu algıyı internetin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile artırma yöntemleri. *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, 5, 148-174.
- Doğan, T., ve Çötök, N. A. (2016). Oxford mutluluk ölçeği kısa formunun Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 4(36).
- Doğan, U. (2016). Lise öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanımının mutluluk, psikolojik iyi-oluş ve yaşam doyumlarına etkisi: Facebook ve Twitter Örneği. *Eğitim ve Bilim*, 41(183).
- Duru, A., Peker, M., ve Akçalın, V. (2010). Lise öğrencilerinin bilgisayar destekli matematik öğrenmeye yönelik tutumları. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 1(3), 264-284.
- Elçiçek, M., ve Bahçeci, F. (2015). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin mobil öğrenmeye yönelik tutumlarının incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (30), 17-33.

- Ergün, G., & Meriç, M. (2020). Üniversite öğrencilerinin internet kullanımı ile mutluluk ve yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 23(2), 233-240.
- Erol, B.(2004). *Üstün yeteneklerde duygusal zeka ile benlik saygısı arasındaki ilişki* [Yüksek Lisans Tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon
- Erten P. (2019). Z kuşağının dijital teknolojiye yönelik tutumları. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 10(1), 190- 202.
- Gökbulut, B. (2020). *Distance education students' opinions on distance education. In Enriching Teaching and Learning Environments with Contemporary Technologies* (pp. 138-152). IGI Global.
- Gökbulut, B. (2021). Uzaktan eğitim öğrencilerinin bakış açısıyla uzaktan eğitim ve mobil öğrenme. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 11(1), 160-177.
- Gökçearslan, Ş., Solmaz, E., ve Kukul, V. (2017). Mobil öğrenmeye yönelik hazirbulunuşluk ölçeği: bir uyarılama çalışması. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 7(1), 143-157.
- Hills, P. and Argyle, M. (2002). The Oxford happiness questionnaire: A compact scale for the measurement of psychological well-being. *Personality and Individual Differences* 33, 1073–1082.
- Hwang, G.-J., and Tsai, C.-C. (2011). Research trends in mobile and ubiquitous learning: a review of publications in selected journals from 2001 to 2010. *British Journal of Educational Technology*, 42(4), E65–E70. doi:10.1111/j.1467-8535.2011.01183.x
- Hwang, G.-J., Tsai, C.-C., and Yang, S. J. H. (2008). Criteria, strategies and research issues of context-aware ubiquitous learning. *Educational Technology & Society*, 11(2), 81-91.
- Kaya, A. ve Sezgin, M. (2017). Ortaokul öğrencilerinin mutluluklarının eğitim stresi ve okul yaşam kalitesi tarafından yordanması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(41), 245-264.
- Kluczniok, K., Anders, Y., Sechtig, J. and Rossbach, H. G. (2016). Influences of an academically oriented preschool curriculum on the development of children – are there negative consequences for the children's socio-emotional competencies?. *Early Child Development and Care*, 186(1), 117-139
- Kolikant, Y. B.-D. (2010). Digital natives, better learners? Students' beliefs about how the Internet influenced their ability to learn. *Computers in Human Behavior*, 26(6), 1384–1391. doi:10.1016/j.chb.2010.04.012
- Kuyucu, M. (2017). Gençlerde akıllı telefon kullanımı ve akıllı telefon bağımlılığı sorunsalı: “akıllı telefon(kolik)” üniversite gençliği. *Global Media Journal*, 7(14).
- Mehdipour, Y., and Zerehkafi, H. (2013). Mobile learning for education: benefits and challenges. *International Journal of Computational Engineering Research*, 3(6), 93-101.
- Nigar, F. (2014). *Ortaokul öğrencileri ile yatılı bölge ortaokul öğrencilerinin öznel iyi oluş ve temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinin karşılaştırması* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Tokat

- Özer, Ş. (2013). *Problemlerli internet kullanımının benlik saygısı ve öznel iyi oluş ile açıklanabilirliği* [Yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Öztürk, L., Meral, G. ve Yılmaz, S. S. (2017). *Lisans öğrencilerinin mutluluk ve akademik başarı ilişkisi: Kırıkkale Üniversitesi örneği*. 17th International Symposium on Econometrics, Operations Research and Statistics, Sivas, Turkey 2-4 June 2016.
- Pehlivan, H. (2019). Fen lisesi öğrencilerinin fizik dersine yönelik tutumları ile akademik benlik tasarımlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(1), 55-64.
- Serdar, E. (2020). Serbest zaman fayda ile mutluluk arasındaki ilişki: spor bilimleri fakülteleri öğrencileri. *Turkish Studies-Social Sciences*, 15(5), 2711-2721.
- Süler, M. (2016). *Akıllı telefon bağımlılığının öznel mutluluk düzeyine etkisinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Thomé, S., Härenstam, A., and Hagberg, M. (2011). Mobile phone use and stress, sleep disturbances, and symptoms of depression among young adults-a prospective cohort study. *BMC Public Health*, 11(1), 66.
- Topaloğlu, M. (2020). Eğitimde dijital dönüşüm: Mobil öğrenmenin mental iyi oluş düzeyi açısından incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 65-78.
- Toprak, H. (2014). *Ergenlerde mutluluk ve yaşam doyumunun yordayıcısı olarak psikolojik sağlık ve psikolojik ihtiyaç doyumu* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi, Sakarya
- Totan, T., Ercan, B., ve Öztürk, E. (2019). *Mutluluk ve benlik saygısının yalnızlıkla internet bağımlılığına etkilerinin incelenmesi*. *Edu 7: Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(10), 20-35.
- Traş, Z., Öztemel, K., ve Koçak, M. (2020). Üniversite öğrencilerinin mutluluk, yalnızlık ve sabır düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(22), 878-894.
- Traxler, J. (2005). Mobile learning: It's here, but what is it. *Interactions*, 9(1), 1-12. https://warwick.ac.uk/fac/cross_fac/academicdevelopment/resourcecopy/interactions/issues/issue25/traxler
- Tuzgöl-Dost, M. (2004). *Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- TÜİK (2020). Yaşam Memnuniyeti Araştırması, 2020. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yasam-MemnuniyetiArastirmasi202037209#:~:text=T%C3%BCrkiye'nin%20%48%2C2,y%C4%B1%2C4%B1nda%20%14%2C5%20>
- TÜİK (2021). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2021. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Survey-on-Information-andCommunicationTechnology-\(ICT\)-Usage-in-Households-and-by-Individuals-2021-37437](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Survey-on-Information-andCommunicationTechnology-(ICT)-Usage-in-Households-and-by-Individuals-2021-37437)
- Twenge, J. M. (2009). Generational changes and their impact in the classroom: teaching Generation Me. *Medical education*, 43(5), 398-405.

- Uygun, Y., ve Dil, B. (2021). Genç yetişkin bireylerde internet bağımlılığı sosyal uyum ve mutluluk düzeyleri arasındaki yordayıcı ilişkiler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(3), 1706-1714.
- Virvou, M. ve Alepis, E. (2005). Mobile educational features in authoring tools for personalized tutoring. *Computers and Education*, 44, 53–68.
- Vural, İ. (2020). *Spor lisesi öğrencilerinin dijital teknolojiye yönelik tutumlarının incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi].
- We Are Social (2021). Digital 2021 Turkey. <https://datareportal.com/reports/digital-2021-turkey?rq=turkey>
- Yeter, S. İ. (2019). *Üniversite öğrencilerinin mutluluk düzeylerinin aile aidiyeti ve manevi yönelimlerine göre yordanması* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, İstanbul.
- Zawacki-Richter, O., Brown, T. ve Delpont (2007). R. Mobile Learning= Distance Education 2.0?. Paper submission for the EDEN Annual Conference, 13 - 16 June 2007, Naples, Italy
- Zincirkiran, M., ve Tiftik, H. (2014). Innovation or technological madness? a research on the students of business administration for their preferences of innovation and technology. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 4(2), 320.